

Gagnefs kommun

Rektorn vid Mockfjärdsskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Mockfjärdsskolan
i Gagnefs kommun

Tillsyn av Mockfjärdsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gagnefs kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Mockfjärdsskolan besöktes av Skolinspektionen den 21 och 22 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Fakta om skolenheten

Mockfjärdsskolan ligger i orten Mockfjärd i den västra delen av Gagnefs kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1–9, grundskola samt skolbarnsomsorg. Fritidshem och förskola bedöms i separata beslut avseende hela kommunens ansvarstagande för dessa verksamheter.

Vid tillsynstillfället har Mockfjärdsskolan 40 elever i förskoleklass, 331 elever i grundskolan och 14 elever i grundskolan. Skolan är organiserad i tre arbetslag, förskoleklass-årskurs 3, årskurs 4–6 och årskurs 7–9. Verksamheten leds av en rektor som anställdes i februari 2014. Rektorn ansvarar även för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, undervisning i svenska för invandrare, särskild utbildning för vuxna samt gymnasieskolans introduktionsprogram.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 för läsåret 2012/13 uppnådde mellan 50 och 100 procent av eleverna kravnivån på de olika delproven i matematik. Detta resultat kan jämföras med motsvarande värde i riket som uppgick till mellan 77 och 95 procent. Lägst resultat uppnåddes i delproven "Skriftliga räknemetoder, statistik" och "Geometrisk begrepp". Högst resultat uppnåddes i delprovet "Muntlig kommunikation". I fyra av de sju delproven var andelen elever på skolan som nådde kravnivån lägre jämfört med genomsnittet för riket.

I ämnet svenska uppnådde mellan 85 och 100 procent av eleverna kravnivån på de olika delproven, vilket kan jämföras med värdet för riket som uppgick till mellan 87 och 97 procent. Lägst resultat uppnåddes i delprovet "Skrivuppgift stavning interpunktion", medan högst resultat uppnåddes i delprovet "Läsning textsamtal". I fem av de åtta delproven var andelen elever på skolan som nådde kravnivån lägre jämfört med genomsnittet för riket. Skolan saknar en egen sammanställning när det gäller elever som uppnådde kunskapskraven i årskurs 3.

Årskurs 6

Skolverkets nationella statistik visar att samtliga elever i årskurs 6 i Mockfjärdsskolan, vårterminen 2013, uppnådde lägst betyget E, dvs. godkänt, i samtliga ämnen, vilket är högre jämfört med riket.

Den genomsnittliga betygspoängen för varje ämne var som högst i ämnena musik (14) och matematik (14). Den genomsnittliga betygspoängen var som lägst i de samhällsorienterade ämnena (10.0).

Årskurs 9

Enligt SIRIS var det genomsnittliga meritvärdet 215 poäng för Mockfjärdsskolan läsåret 2012/2013. Det är en minskning från läsåret 2011/2012 då skolans genomsnittliga meritvärde var 228. Andelen elever i årskurs 9 som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen läsåret 2012/2013 var 88 procent. Läsåret 2011/2012 var resultatet 85 procent. Det genomsnittliga meritvärdet har under de senaste fem åren varierat mellan 188 (år 2011) och 228 poäng (år 2012) och andelen elever som når kunskapskraven i alla ämnen har varierat mellan 95 och 100 procent. Under dessa fem år har pojkarnas resultat varit lägre än flickornas fränsett vårterminen 2011, då nådde 65 procent av flickorna målen i alla ämnen, jämfört med 80 procent av pojkarna. 2013 nådde 93 procent av flickorna målen i alla ämnen och 83 procent av pojkarna.

Läsåret 2012/2013 var nästintill 100 procent av eleverna behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att eleverna i Mockfjärdsskolan i huvudsak ges förutsättningar att nå kunskapskraven. De elever Skolinspektionen intervjuat upplever att de flesta av lärarna har tillit till deras förmåga och är engagerade i deras utbildning. I ämnesproven årskurs 3 i ämnet matematik uppvisar dock skolan stora variationer i resultaten beroende på delprov. Till exempel når samtliga eleverna kravnivån i delprovet "Muntlig kommunikation", medan endast hälften av eleverna når kravnivån i delprovet "Geometrisk begrepp." Andelen elever som uppnått betyget E i årskurs 6 i samtliga ämnen är 100 procent. I årskurs 9 ligger elevernas meritpoäng och andelen elever som uppnått målen i alla ämnen runt genomsnittet för riket.

På Mockfjärdsskolan bedrivs ett visst systematiskt kvalitetsarbete i grundskolan för att höja elevernas kunskapsresultat då skolan har analyserat verksamhetens utvecklingsbehov och tillsammans med lärarna identifierat ett antal förbättringsområden. Skolinspektionen bedömer dock att det systematiska kvalitetsarbetet måste vidareutvecklas. För att kunna säkerställa att all utbildning

genomförs i enlighet med de nationella målen är det angeläget att det finns en dokumentation på skolan som innehåller en redogörelse för resultaten och hur de har följts upp även inom grundsärskolan. Utan analyser av grundsärskolans resultat saknas ett underlag på skolan för gemensam diskussion om vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra och utveckla verksamheten. På övriga granskade områden uppfyller grundsärskolan på Mockfjärdsskolan författningarnas krav.

Ytterligare en brist som kan kopplas till måluppfyllelsen är att eleverna inte får kunskap om sin utveckling genom skriftliga omdömen i samtliga ämnen som de får undervisning i. Eleverna får från och med årskurs 4 inte heller skriftliga omdömen i varje enskilt ämne som ingår i de naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnesblocken.

De elever Skolinspektionen intervjuat känner sig överlag trygga på skolan. Tillsynen visar dock att det förekommer vuxen-elevkränkningar. Skolan brister i sitt arbete att förebygga och förhindra kränkningar i detta avseende. Skolan måste därför omedelbart se till att kränkningar mellan vuxna och elever inte förekommer. Tillsynen visar också att det finns brister i skolans ordningsregler som behöver följas upp och revideras tillsammans med eleverna. Det framkommer av utredningen att lärarnas förhållningssätt till ordningsreglerna varierar vilket bland annat innebär att lärare inte alltid ingriper när elever bryter mot ordningsreglerna.

Vidare framkommer av tillsynen att skolbiblioteket inte används som en del av skolans pedagogiska arbete, med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper. Skolan måste även se till att erbjuda studiehundledning på modersmålet till de elever som har behov av det.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som Gagnefs kommun måste åtgärda för att förbättra skolans måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gagnefs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 30 september 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Gagnefs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna och följs upp vid skolenheten.
- Se till att det vid skolenheten genomförs åtgärder för att förebygga att elever utsätts för kränkande behandling

Motivering

Ordningsregler

Av skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för skolan och att de ska utarbetas under medverkan av eleverna samt följas upp vid skolenheten.

Elever uppger i intervju att ordningsreglerna inte alltid efterföljs och flertalet elever menar att de inte själva medverkat vid utarbetandet av ordningsreglerna. Enligt elever och lärare Skolinspektionen intervjuat saknas dessutom en samsyn på skolan hur personal ska agera när elever bryter mot ordningsreglerna, till exempel genom ett grovt språk.

I Skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2013 för årskurs 9 uppger 47 procent att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att eleverna följer ordningsreglerna.

På skolan finns olika ordningsregler för de olika årskurserna. De ordningsregler Skolinspektionen tagit del av för årskurs 7-9 är utarbetade 2012. Reglerna är allmänt hållna, till exempel "alla behandlar varandra på ett bra sätt." Skolinspektionen vill i detta sammanhang framhålla att ordningsreglerna ska bidra till en trygg skolmiljö. De måste därför vara förankrade hos elever och skolans personal samt vara utarbetade utifrån elevernas skolsituation. Det betyder att reglerna behöver följas upp och revideras kontinuerligt under medverkan av eleverna.

Kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen eller personalen får enligt skollagen inte utsätta en elev för kränkande behandling. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till rektorn. En rektor som får sådan kännedom är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är

skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

I samtliga elevintervjuer framkommer att det finns elever i Mockfjärdsskolan som utsätts för kränkande behandling av en lärare på skolan. Dessa kränkningar är även något som representanter från elevhälsoteamet bekräftar i intervju med Skolinspektionen. Enligt eleverna skriker läraren och använder ett nedsättande språk mot elever. Enligt eleverna har det regelbundet förekommit kränkande behandling från lärare till elev och flera av de intervjuade eleverna har pratat med rektor och andra lärare om detta.

Rektorn uppger i intervju att hon känner till att elever upplever sig ha blivit kränkta på skolan. Rektorn har vid dessa tillfällen arbetat med detta och anmält händelsen till huvudmannen. Rektorn uppger att flera åtgärder och insatser vidtagits, men att det ännu inte gett tillräckligt resultat.

Av utredningen framgår att det vid skolenheten inte vidtas tillräckliga åtgärder för att förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Trots att eleverna i intervjuer svarar att de överlag har ett stort förtroende för lärarna på skolan och upplever sin skolmiljö som trygg vill Skolinspektionen lyfta fram att det är ett absolut krav i skollagen att lärare eller övrig personal inte får utsätta en elev för kränkande behandling.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i arbetet med skolans ordningsregler och att skolan behöver vidta åtgärder för att se till att ingen elev kränks av någon vuxen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och Gagnefs kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5 § samt 6 kap. 6, 7, 9 och 10 8 §§ skollagen

6 kap. 7 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Gagnefs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Vid Skolinspektionens intervjuer med rektorn, elevhälsa och lärare framkommer att studiehandledning på modersmål inte ges till samtliga elever på skolan som är i behov av det. I intervju med lärare framgår att detta medför att en del elever "inte förstår" undervisningen. Skolinspektionen vill i sammanhanget nämna att rektorn själv identifierat behovet av studiehandledning på thailändska utan att skolan har kunnat tillgodose detta. Vid intervju med lärare framgår dock att det är fler språk där behovet av studiehandledning på modersmål finns, till exempel arabiska.

Av tillsynen framkommer att skolan inte ger studiehandledning till alla elever som är i behov av detta. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gagnefs kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185)

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Gagnefs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i.

Motivering

Enligt skollagen ska i årskurs 1-5 läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen.

Ingen av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av innehåller skriftliga omdömen i samtliga ämnen som eleven får undervisning i. Dokumenten saknar skriftliga omdömen i ämnena slöjd, geografi, hem- och konsumentkunskap samt i ämnet musik. I intervju med rektorn framkommer att en del lärare inte skriver omdömen, detta gäller bland annat ämnet slöjd.

I årskurs 4 får eleverna dessutom skriftliga omdömen i ämnesblocken samhällsorienterande ämnen respektive naturorienterande ämnen. Eftersom det från årskurs 4 finns ett centralt innehåll för varje enskilt ämne inom respektive ämnesblock måste också de skriftliga omdömena, från och med årskurs 4, ges i varje enskilt ämne.

Av utredningen framkommer att det finns brister i skolans individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och Gagnefs kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Gagnefs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen och att detta omfattar samtliga verksamhetsformer i Mockfjärdsskolan.
- Se till att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) framgår att rektorn bör sträva efter att dokumentationen av kvalitetsarbetet ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom skolenheten.

Utredningen visar att det saknas ett dokumenterat kvalitetsarbete samt en sammanställning och analys av elevernas kunskapsresultat i grundsärskolan. Enligt lärare i grundsärskolan som Skolinspektionen intervjuat har grund-

särskolan inte synliggjorts i skolans kvalitetsarbete och rektorn ser det som ett utvecklingsområde på skolan.

Bristen på sammanställning och analys av uppnådda kunskapsresultat innebär att rektorn och personalen saknar ett viktigt underlag för att kunna identifiera eventuella brister i grundsärskolan, exempelvis om det kan finnas mönster i resultaten som kan förklaras av faktorer som undervisningens genomförande eller tillgång till särskilt stöd. För att utveckla verksamheten och öka måluppfyllelsen i grundsärskolan behöver rektorn därför se till att det finns ett komplett underlag som består av såväl en dokumenterad sammanställning som en analys av resultaten.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete i grundsärskolan och hur det dokumenteras. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och Gagnefs kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Gagnefs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

I intervju med rektorn, elever och lärare framkommer att skolbiblioteket inte ingår som en del i skolans pedagogiska verksamhet. I Mockfjärdsskolans lokaler finns ett kommunalt bibliotek som omfattar både skönlitteratur, facklitteratur och datorer. De elever som Skolinspektionen samtalat med uppger att de

sällan använder biblioteket. Enligt lärarna beror det på ett bristande samarbete med bibliotekspersonalen. Lärarna känner sig inte alltid välkomna till biblioteket och flertalet använder det därför inte i undervisningen.

Enligt rektorn har det gjorts försök att få till ett samarbete med kommunbiblioteket på skolan utan resultat. Skolbiblioteket har därför inte kunnat användas, enligt rektorn, som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Av utredningen framkommer att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gagnefs kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Joakim Hagelbäck
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.